

A Győri Ítéltábla a dr. Danyi Csaba ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Mészáros Kinga Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen egyéb vegyes kötelem iránti perében a Tatabányai Törvényszék 2016. szeptember 26. napján kelt 13.P.20.168/2015/29. sorszámu ítéletével szemben a felperes részéről 30. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az alperesnek 15 napon belül 635.000 (Hatszázharmincötezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes gazdasági társaságokban (... Kft., ... Kft.) fennállt érdekeltségén keresztül cégtársával együtt korábban gazdasági kapcsolatban állt az alperessel. Ennek keretében 2004-től alvállalkozóként különböző beruházásokon vállalkozási tevékenységet végzett ...n, ...ban és ...n is. A felperessel szemben 2010-ben adócsalás miatt büntetőeljárás folyt, amely bűnösségének megállapításával zárult. Ekkorra a felperes érdekeltségében álló cégek és az alperes közötti gazdasági kapcsolat megszűnt, szerződés közöttük nem jött létre.

A felperes keresetében 50.000.000.-Ft kártérítés, és ennek 2015. április 15-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 216. §, 219. §, valamint a 355. § alapján, „elmaradt vagyoni előnyként”. Arra hivatkozott, hogy a felek között szóban vállalkozási szerződés jött létre, aminek teljesítése az alperesnek felróható okból elmaradt, ezért neki ilyen összegű az elmaradt haszna. Keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy dr. **P.K.**, az alperes megbízottjaként azt javasolta neki, hogy a büntetőeljárás miatt „másik cégnév alatt folytassa korábbi tevékenységet”, és 2010. április 7-én ...n az alperes vezérigazgatójára (dr. **F.L.**) hivatkozva „160.000.000.-Ft + ÁFA értékben” földmunka elvégzésére tett ígéretet. A felperes a szerződés reményében az elvégzendő munkához szükséges munkaerőt, munkagépeket felkutatta, és e körben tárgyalásokat folytatott. A szóban létrejött szerződés kapcsán 2011. november 21-én ...n 5.000.000.-Ft előleget is kapott az alperestől. Miután tényleges munkavégzésre utóbb nem került sor 2012.

április 21-én levélben fordult az alperes vezérigazgatójához, hogy a szerződés részleteit egyeztessék, és 2012. május 21-én személyesen is találkozott vele, aki a korábban dr. **P.K.** által tett ígéretet megerősítette azzal, hogy a szerződés szerinti munka több - konkrétan meg nem határozott - „apró projektből fog összeállni”, melyek 2012. augusztusában kezdődnek. Ezt követően őt folyamatosan hitegette dr. **P.K.** az alperes vezérigazgatójára hivatkozva, „hogy a munkák biztosan meg fognak kezdődni”, majd 2013-ban közölte, hogy nem kívánnak neki munkát adni. Ekkor megegyeztek abban, hogy a 160.000.000,-Ft értékű elmaradt munka 40 %-át elmaradt vagyoni előnyként az alperestől megkapja.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint a peres felek között szerződés nem jött létre, annak lényeges kérdéseiben nem jött létre közöttük megállapodás. Az alperes közbeszerzési eljárások során szokott szerződéseket kötni, így az alvállalkozóival is kizárólag írásban köthetett szerződést. A felperes magánszemélyként a vállalkozási tevékenységhez szükséges eszközökkel sem rendelkezik, és vitatta, hogy a felperesnek az általa állított szerződés kapcsán megfizetett volna 5.000.000.- forintot.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 2.159.000.-Ft perköltséget, és az államnak 1.500.000.- Ft illetéket.

Határozata indokolásban - idézve a Ptk. 216. § (1) bekezdését és 198. § (1) bekezdését - rámutatott, hogy a felperes lett volna köteles bizonyítani a perben azt, hogy az alperessel a keresetben állított tartalmú vállalkozási szerződés kötött, továbbá hogy az esetlegesen létrejött szerződés miért nem ment teljesezésbe. A felperes azonban az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére sem tudta azt bizonyítani, hogy az alperessel az állított tartalommal szerződést kötött volna, az általa e körben előterjesztett bizonyítékok erre alkalmatlanok voltak. A felperes azt sem bizonyította, hogy az átvett 5.000.000.-Ft-ot az állított szerződésre tekintettel kapta volna, ezzel szemben a személyes meghallgatása során maga is úgy nyilatkozott, hogy a korábbi munkái során keletkezett igénye kielégítéseként jutott ezen összeghez. A felperes által csatolt, 350.000.-Ft büntetés befizetését igazoló postai feladóvevény, számítások és egyéb okiratok is alkalmatlanok a szerződés létrejöttének alátámasztására. Amennyiben ezt az összeget valóban dr. **P.K.** fizette volna be, ez önmagában még nem bizonyítja azt, hogy a felperes és az alperes között szerződéses kapcsolat volt. Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy egyes szerződések szóban is létrejöhetnek, ezért a felperes indítványára széleskörű tanúbizonyítást folytatott le, és ítéletének indokolásában idézte a tanúvallomások lényeges elemeit. Ezeket a Pp.206.§ (1) bekezdése szerint mérlegelve megállapította, hogy ezek egyenként és összességükben sem támasztották alá a felperes és az alperes közötti szerződés létrejöttét. Az alperes vezérigazgatója írásban úgy nyilatkozott, hogy találkozott ugyan a felperessel, de olyanra nem emlékszik, hogy 160.000.000.-Ft+ÁFA összegű munka ígérete elhangzott volna közöttük. Az elsőfokú bíróság a dr. **F.L.** tanúkénti kihallgatására vonatkozó indítványt elutasította, mert egyrészt írásban nyilatkozott, másrészt a kihallgatását a felperes arra a körülményre kérte, hogy mi lett a sorsa a 2012-ben küldött felszólító levélnek. Ezt az elsőfokú bíróság azért tartotta szükségtelennek, mert e levél átvételét az alperes elismerte,

továbbá annak válasz nélkül hagyása sem igazolja azt a felperesi állítást, hogy ráutaló magatartással jött volna létre a felek között szerződés. Az elsőfokú bíróság elutasította a felperesnek a - még folyamatban nem lévő - büntetőeljárásra tekintettel előterjesztett a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmét is, mert a Pp. 152.§-a szerinti feltételek - előzetes kérdés hiányában - nem állnak fenn. Mindezek alapján megállapította, hogy az adott tényállás mellett „az alperes a felperesnek sem a kereset szerinti jogcímen, sem más jogcímen nem tartozik”, és jogalap hiányában a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben - tartalma szerint - az elsőfokú ítélet megváltoztatásával közbenső ítéletben annak megállapítását kérte, hogy közte és az alperes között szóbeli szerződés jött létre, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására kérte utasítani követelése „összecszerűségére”. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat, illetve az okirati bizonyítékokat „félreértelmezte”, ezért tévesen jutott arra a következtetésre, hogy követelése fennállását nem bizonyította. Nem volt vitás, hogy a peres felek gazdasági kapcsolatban álltak egymással, ezért álláspontja szerint neki azt kellett bizonyítania a perben, hogy „közötte és az alperes között volt olyan gazdasági, illetve egyéb érdek, amely alapján az alperesnek érdekében állt vele szerződést kötni”. Ezt pedig bizonyította, mert az alperesnek érdeke volt, hogy a folyamatban lévő büntetőügyben érintettsége ne derüljön ki, így érdekében állt a felperessel a további gazdasági kapcsolat fenntartása is. Ezt támasztotta alá a büntetőügyben a felperes terhére megállapított pénzbüntetés befizetése is, amire - az alperes felügyelőbizottsági tagjaként is eljáró - dr. **P.K.** székhelyén került sor. Az elsőfokú bíróság a „nyilatkozat” elnevezésű okiratot is alkalmatlannak ítélte a szerződés létrejöttének igazolására, de arra nem adott magyarázatot, hogy az „alperes tanúi miért nyilatkoznak életszerűtlenül annak tartalmáról, és azt miért az abban foglalt tartalommal kötötték meg”. Tévesen értékelte a tanúvallomásokat is, mert **G.L.** tanúvallomásából kitűnik, hogy nem kizárólag a felperestől szerzett tudomást az általa elmondottakról. **D.L.** vallomását annak ellenére fogadta el, hogy a felperes előkészítő iratban fejtette ki, hogy az miért nem lehet igaz, míg Dr. **P.K.** tanúvallomása ellentmondásos és valótlan. **J.I.**, dr. **A.J.**, **R.T.** és **K.J.F.** tanúk vallomásaiból csak bizonyos részeket emelt be az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásába, holott mindannyian megerősítették, hogy a felperes és az alperes között volt gazdasági kapcsolat, annak fenntartása az alperesnek érdekében állt, és a peres felek között létrejött a szóbeli szerződés. Előadta, hogy a „jelen per során felmerült adatok alapján” a ...i Járási és Nyomozó Ügyészség Ny..../2016/bü. szám alatt nyomozást rendelt el, és emiatt kérte a per tárgyalásának a felfüggesztését.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, lényegében annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben szükséges és elégséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, és abból helytálló jogkövetkeztetést levonva utasította el a keresetet.

A felperes keresetében azt állította, hogy közte és az alperes között vállalkozási szerződés jött létre, ami az alperesnek felróható okból nem teljesült, ezért a Ptk. 355. § szerint kérte az elmaradt haszna, mint kára megtérítését. Az alperes vitatta, hogy a felperessel szerződést kötött volna.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés értelmében pedig a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. A jogirodalom és a joggyakorlat egységes abban, hogy a felek személyét, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározását, továbbá a speciális szerződéstípusokból adódó egyéb elemeket minősíti lényeges kérdésnek.

Az alperes vitatásával szemben a felperesnek - a téves fellebbezési hivatkozásával ellentétben - nem azt kellett a perben bizonyítania, hogy *„közötte és az alperes között volt olyan gazdasági, illetve egyéb érdek, amely alapján az alperesnek érdekében állt vele szerződést kötni”*, hanem kifejezetten azt, hogy az alperessel a keresetben állított tartalmú vállalkozási szerződés kötött.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 164.§ (1) bekezdése és a Pp.3.§. (3) bekezdés megfelelő alkalmazásával ezért helyesen telepítette a felperesre az állított tartalmú vállalkozási szerződés létrejöttének bizonyításának a kötelezettségét, és helyesen vont le e tény bizonyítatlanságának a jogkövetkezményeit is. A perben a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy az alperessel konkrétan milyen építési munka elvégzésére, vagy munkával elérhető más eredmény létrehozására állapodott meg, amelynek fejében egyúttal 50.000.000,-Ft vállalkozó díj megfizetését vállalta az alperes. Az ítéletábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem tudta bizonyítani, hogy az alperessel a Ptk. 205.§-ában foglaltaknak megfelelően vállalkozási szerződést kötött.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenységét (Pp.206.§ (1) bekezdés) a felperes alap nélkül támadta a fellebbezésében, hiszen az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen kitért arra, hogy milyen bizonyítékok alapján állapította meg a tényállást, és mik voltak azok a körülmények, amiket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és a felperesi tényállításokat az alperes vitatásával szemben miért nem találta bizonyítottnak. Ezen indokokat az ítéletábla is osztotta, ekként azokra - megisméltésük nélkül - csupán hivatkozik. Megjegyzi az ítéletábla, hogy a felperes fellebbezésében felhozott körülményeket már az elsőfokú bíróság is a mérlegelési körébe vont, és ezeket az egyéb bizonyítékokkal összevetve helyesen állapította meg, hogy a felperes nem tudott eleget tenni az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek, a bizonyítékok okszerű mérlegelése pedig a másodfokú bíróságot is köti (BH 2006. 403.). Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az alperes vitatásával szemben nem volt törvényes lehetőség arra, hogy a felperes megfelelő bizonyítékokkal alá nem támasztott tényelődását elfogadjá.

Megjegyzi az ítéletábla, hogy a felperes keresetének alapjaként állított szerződés megkötésére és annak tartalmára vonatkozóan már keresetében is csak hiányos tényállást

adott elő, és azokat az elsőfokú bíróság megfelelő tájékoztatása és figyelmeztetése ellenére sem tudta pontosítani, ekként bizonyítani sem. Sem a keresetlevelében, sem a személyes meghallgatása során nem tudta megjelölni az általa állítottan létrejött szerződés pontos tartalmát, a szerződés tárgyát képező, elvégzendő munkát (szolgáltatást), a munkavégzés kezdő időpontját, végső határidejét, amelyért előadása szerint őt a keresetben állított mértékű díjazás (ellenszolgáltatás) illette volna meg. A kereseti tényállítása szerint ő maga kötött szerződést az alperessel, ezzel szemben az elsőfokú eljárásban tett személyes előadásából arra lehet következtetni, hogy az alperessel szerződő fél nem a felperes, mint magánszemély lett volna, hanem egy olyan cég, amely „nullás adóigazolással és megfelelő létszámmal rendelkezik”. A felperes ebből következően - egyebek mellett - arról sem tudott egyértelműen nyilatkozni, hogy az alperessel ki volt, illetve lett volna a ténylegesen szerződő fél. A szerződéses saját szolgáltatásával, azaz az elvégzendő munka jellegével kapcsolatban is csupán az elképzeléseit tudta előadni, mely szerint „nagyobb tömegű földmunkát” kell majd elvégeznie. Ennek pontos jellemzőiről (helyszín, mennyiség, időtartam, eredmény stb.) azonban semmilyen további nyilatkozatot nem tett, és erről a tanúk sem tudtak semmilyen előadást tenni. A felperes hiányos tényelőadását az általa indítványozott tanúk nyilatkozatai sem pontosították, így nem támasztották alá a kereset megalapozottságát sem.

A felperes által hivatkozott „nyilatkozat” tartalma sem támasztotta alá, hogy a peres felek között vállalkozási szerződés jött volna létre. Az elsőfokú bíróságnak pedig kizárólag ezt kellett a jelen per keretei között vizsgálnia, és a felperesi fellebbezési hivatkozással ellentétben nem azt, hogy az miért az abban foglalt tartalommal került aláírásra.

Mindezek alapján okszerűen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, és megalapozottan utasította el a keresetet.

A felperes keresetében szerződésszegésre alapítottan igényelte az elmaradt hasznát, az elsőfokú bíróság pedig a szerződés létrejöttének bizonyítottsága - azaz az érvényesíteni kívánt jog - hiányában utasította el a keresetet, vagyis a keresetben igényelt összeg az általa megjelölt jogalap szerint nem illeti meg a felperest. Ebből következően az elsőfokú ítélet indokolását az ítéletábra akként pontosítja, hogy az adott tényállás mellett az alperes a felperesnek a keresetben megjelölt jogcímen nem tartozik. Mellőzi ugyanakkor az indokolásából, hogy „más jogcímen sem tartozik”, hiszen a felperes keresetében követelt összeget egyéb jogcímre nem alapította, s ebből következően azt az elsőfokú bíróság sem vizsgálta.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes keresetében előadottak alapján felmerülhetne a Ptk. 6.§ -a szerinti biztatási kár szabályainak az alkalmazása, ám a Ptk. 6. § szerinti biztatási kár szubszidiárius jellegű, azaz csak akkor alkalmazható, ha a kár sem a szerződésen alapuló, sem a szerződésen kívül okozott kártérítési szabályok alapján másra nem hárítható át, és az e jogszabályban írt valamennyi tényállási elem - *az előidéző magatartás szándékossága, a károsodott személy konkrét tevékenysége, jóhiszeműsége, önhibájának hiánya, a tevékenységre indító alapos ok, a károsodás bekövetkezése, és a releváns okozati összefüggés a károsodást előidéző személy magatartása és a kár bekövetkezése között* - fennállása megállapítható.

A felperes azonban a keresetében igényelt összegre következetesen elmaradt haszonként tartott igényt, ezt pedig biztatási kár jogcímén sem igényelheti. Egységes ugyanis abban a bírói gyakorlat (BDT.2004. 1013., Legfelsőbb Bíróság Gfv..../1999/5., Győri Ítéltábla Gf.II..../2013/6., Kúria Pfv.IV..../2014/8. szám), hogy a Ptk. 6.§-ának tényállási eleme, hogy a fél olyan szándékos magatartásáért, illetőleg annak következményeiért tartozik felelősséggel, ami a másik felet olyan helyzetbe hozta, hogy valamely magatartásával saját magának okoz kárt. Ebből következően biztatási kár címén azokat a hasznokat, amelyek a remélt szerződés teljesítése folytán állottak volna elő, a felperes nem érvényesítheti, mert az alperesnek a szerződés megkötésére kötelmi jogi kötelezettsége nem volt.

Megjegyzi végül az ítéltábla, hogy a jelen polgári perben eljáró bíróságnak kizárólag abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes vagyoni jogaival kapcsolatos keresete alapos-e az alperessel szemben (Pp.1.§). Ebből következően e polgári jogvita érdemi eldöntése körében érdektelen az, hogy a felperessel szemben korábban folyamatban volt büntetőeljárásban - állításának megfelelően - „az alperes érdekében állt a büntetőbíróság előtt a felperes nyilatkozatai”, illetve ezt mi motiválta. Ennek esetleges jogkövetkezményei a nyomozó hatóság, illetve a büntető ügyekben eljáró bíróságok hatáskörébe tartozó - a jelen per érdemi elbírálásától független - kérdések. A fentiek miatt a jelen perbeli kereset érdemi elbírálása szempontjából sem releváns az a körülmény, hogy ezzel kapcsolatosan nyomozást rendeltek el, az ugyanis nem minősül a jelen per eldöntése szempontjából olyan előzetes kérdésnek, amely a Pp.152.§ (1) bekezdésének alkalmazását indokolta volna. Ezért az ítéltábla a per tárgyalásának a felfüggesztésére vonatkozó felperesi kérelmet elutasította.

A fentiek alapján a fellebbezésben előadottak az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az indokolás részbeni módosításával és kiegészítésével - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése értelmében viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint az alperes jogi képviseleti díjból álló perköltségét. Az alperes jogi képviselőjének munkadíját az ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdései alapján - a per egyéb adataira figyelemmel - a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a pertárgyérték alapulvételével bruttó 635.000.- forintban állapította meg. Köteles továbbá a felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

ő, 2017. február 16.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó